

Yazar: Haluk Geray

Tarih: 01/12/2005

Bilişimde 2005 fotoğrafı

Yeni adıyla Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) eski adıyla Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından gerçekleştirilen 2005 Hanehalkı Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı Araştırması geçtiğimiz haftalarda yayımlandı. Bu saha çalışması kurum tarafından Türkiye'yi kapsayan (kentsel ve kırsal) ikinci araştırması oluyor. İki geçtiğimiz yıl yayımlanan bu çalışmaların sonuçları Türkiye'ye genellenebilecek bilimsel tekniklere dayalı bir örnekleme gerçekleştiriliyor. Piyasada bilişim teknolojilerine sahiplik açısından çeşitli rakamlar dolaşsa da, tek bilimsel ve güvenilir verilerin TÜİK tarafından toplandığına dikkat çekelim.

Bilindiği gibi DİE kentsel nüfus olarak 20 binin üstündeki yerleşim birimlerini kabul ediyor. Bu nüfusun altında kalan yerleşim birimleri kırsal olarak tanımlanıyor. TÜİK daha önceki yıllarda bu tür anketleri gerçekleştirmediği için geriye yönelik olarak TÜBİTAK-Bilten (1997 ve 2000 verileri) saha anketlerini göz önüne alarak yıllar içindeki gelişimini ve bu yılın fotoğrafını özellikle sahiplik açısından ele alalım. Geçtiğimiz yılki TÜİK anketleri kırsal kentsel ayrımını vermediği için aşağıdaki tabloda söz konusu yıl yer almıyor.

Türkiye'nin kentsel nüfusu denince, nüfusu 20 binin üzerindeki yerleşim merkezleri anlaşılıyor. Bu sayının altında kalan yerleşim birimleri de kırsal kabul ediliyor. Hemen belirtelim Türkiye'nin toplam nüfusunda kentselin payı yüzde 65'ler düzeyinde. Yüzde 35'iyse kırsal. Aslında bu durum gelişmekte olan ülkelerle diğerlerini bir birinden ayıran önemli bir nüfussal gösterge. Gelişmiş ülkelerde kırsalın payı yüzde 3'lere kadar düşebiliyor.

Birinci tablodan anlaşıldığı gibi Türkiye'de kentlerde bilgisayar sahipliği 1997 yılında yüzde 6,2 düzeyinden 2000 yılında yüzde 12,3 düzeyine ulaşmış. Bilgisayara (dizüstü ve daha küçükleri dahil) 2005 yılında sahip olan kentlilerin oranıysa yaklaşık yüzde 18. Sekiz yılda iki katından biraz daha fazla bir yaygınlaşma ortaya çıkıyor.

Daha önceki çalışmalar sadece kentsel nüfus için yapıldığı için, Türkiye geneline ilişkin bilgisayar ve internet sahipliğinin yıllara göre gelişimi açısından sadece 2004 ve 2005'i karşılaştırabiliriz. Geçtiğimiz yıl yüzde yaklaşık yüzde 11 olan bilgisayar sahipliği bu yıl yaklaşık yüzde 13'e erişirken; 2004 yılında yüzde 6,4 düzeyinde olan internete bağlanabilme 2005 yılında yüzde 8,7'ye yükselmiş durumda.

Gerek kentsel gerekse de Türkiye geneli için yukarıdaki yaygınlık düzeyi son derece yetersiz. Bu tür teknolojilerin sadece piyasaların rekabetinden sağlanacak ucuzlukla yaygınlaşacağı inancını savunan neo-liberal yaklaşım açısından ciddi bir başarısızlık söz konusu. Okullarda, üniversitelerde ve yaşamın her alanında bu teknolojiler üzerinden yeni bir yaşam tarzı getirilmeye çalışılırken, bu yaşama katılabilmek için gerekli teknolojilerin dağılımı son

derece eşitsiz geliyor. Bu tür veriler incelenirken, sadece sahiplik verilerine bakmak yeterli değil, kullanım özellikleri de önem taşıyor. İşte gelecek haftaki konumuz...

[\[Pencereyi Kapat\]](#)